

1

Із липня до січня того навчального року другокурсник Цкуру Тадзакі жив, не маючи в думках нічого іншого, крім смерті. Десь тоді йому виповнилося двадцять, але власне повноліття не стало для нього подією, що мала б якусь важливість. Піти з життя — ось що видавалося йому в ті дні найприроднішим і найпослідовнішим учинком. Цкуру досі і сам до пуття не розуміє, чому він тоді так і не зробив останнього кроку. Адже переступити поріг між життям і смертю в ту пору для нього було легше, ніж випити сире яйце.

Він не вчинив спроби самогубства, мабуть, лише з однієї причини: потреба вмерти була такою безпосередньою і сильною, що хлопцеві просто не поверталися конкретні думки про те, як саме розпрощатися з життям. Брак конкретики був тут радше другорядним питанням. Якби тоді на відстані простягнутої руки з'явилися двері, за якими б чекала смерть, то він відчинив би їх без вагання. Глибоко не задумуючись, наче продовжуючи своє буденне існування. Однак, на щастя чи нещастя, таких дверей знайти поблизу йому не вдалося.

Цкуру часто думає про те, що, може, краще було б, якби він тоді вмер. Адже не існувало би світу, в якому він тепер живе. І це видається йому заманливою думкою: світу, в якому він є зараз, не було б, а те, що вважають

реальністю, перестало б нею бути. Тож позаяк він перестав би існувати для світу, світ перестав би існувати і для нього.

Але, правду кажучи, разом із тим Цкуру також не може збагнути до кінця причини, яка тоді змусила його впритул наблизитися до смерті. Навіть якщо і був конкретний привід, то чому бажання вмерти стало таким сильним, що огортало його впродовж майже півроку? Так, «огортало» — дуже влучно сказано. Як, потрапивши у черево велетенського кита, животів у ньому персонаж зі Святого Письма, так само Цкуру провалився у нутро смерті і перебував у її темній застоїній порожнечі, втративши лік часу.

Він жив, як лунатик або навіть мрець, котрий ще не усвідомив, що вже неживий. Зранку прокидався, чистив зуби, одягав те, що потрапляло під руку, сідав у міську електричку і їхав до університету, де конспектував у зошит лекції. Як зненацька захоплена буревієм людина намагається вхопитися за стовп вуличного ліхтаря, так само і він просто жив за тим розкладом, який бачив перед собою. Якщо не було необхідності — ні з ким не розмовляв, а повернувшись до своєї порожньої кімнати, сідав на підлогу і, спершись до стіни, думав про смерть або про те, що йому бракує життя. Перед ним широко розгорталася темна безодня, що вела прямісінько до серцевини земної кулі. Він бачив, як там вирує важкими хмарами небуття, і чув, як на вуха навалюється мертва тиша.

А коли не думав про смерть, то взагалі не думав. Це було зовсім не важко — не думати. Він не читав газет, не слухав музики, навіть не відчував статевого потягу. Те, що відбувалося у світі, не мало для нього жодного

значення. Коли втомлювався від сидіння в кімнаті, то виходив і бродив околицями. Чи ішов до залізничної станції, сідав на лавку та проводжав поглядом потяги, що без кінця прибували і від'їжджали.

Цкуру щоранку ставав під душ, ретельно мив голову. Двічі на тиждень влаштовував прання. Чистота також була своєрідним стовпом, за який він тримався. Випрати, викупатися, почистити зуби. Він майже не звертав уваги на харчування. Обідав у студентській їдальні, а далі їв абияк. Коли відчував голод, то купував у найближчій крамниці яблука або якусь городину і гриз. Чи їв хліб, запиваючи молоком із паперового пакета. Коли наставала пора спати, то, наче ліки, наливав у невеликий келих віскі і випивав. На щастя, цього було цілком достатньо, аби перенести його у світ сну. Тодішньому йому нічого не снилося. Навіть якщо і були якісь сновидіння, то, ледь з'явившись, вони одразу скочувалися гладесеньким схилом непевної свідомості і падали у небуття.

Те, що підштовхнуло Цкуру до такого сильного бажання вмерти, є очевидним. Його четверо близьких друзів, з котрими він віддавна щиро товаришував, якимось заявили йому, що не хочуть більше ні бачити, ні чути його. Отак несподівано і рішуче, без жодного натяку на можливість дійти згоди. При цьому вони ніяк не пояснили, що ж зумовило таке суворе рішення. А спитати він не наважився.

Це були його шкільні друзі. На той час Цкуру навчався в Токіо і вже не жив у рідному місті. Тож таке вигнання з їхнього товариства не мало б перерости у щоденні страждання. Адже він не міг випадково

зустріти їх на вулиці, а відтак почуватися ніяково. Але так було лише в теорії. На великій віддалі біль, який відчував хлопець, навпаки, розростався і загострювався. Якась гігантська катеринка нещадно тягла до нього кількасоткілометровими трубами самоту та відчуженість. Незважаючи на пору доби, натужавілим кабелем надходили повідомлення, які складно було розібрати. Змінюючи силу та інтенсивність, його вуха різав уривчастий шум, подібний на свист буревію, що гуляє між деревами...

Усі п'ятеро ходили до одного класу державного ліцею у передмісті Наґої¹. Троє хлопців і двоє дівчат. У першому класі ліцею вони потоваришували завдяки участі у волонтерській діяльності, і хоча на початку кожного наступного навчального року класи переформовували, дружби школярі не полишали. Волонтерська робота була завданням з основ суспільства на літні канікули, однак після закінчення визначеного терміну ліцеїсти із власної волі вирішили займатися нею далі.

Окрім цього, у вихідні вони ходили разом у гори, грали в теніс, плавали у затоці півострова Чіта біля Наґої, а бувало і так, що збиралися в когось удома, щоби підготуватися до іспитів. Або ж (і так траплялося найчастіше) не вибирали якогось особливого місця, а, зібравшись, поринали у захопливі розмови. Ніхто ніколи наперед не визначав, про що дискутуватимуть, однак тем їм не бракувало ніколи.

А загалом їхня зустріч була випадковою. Річ у тім, що ліцеїстам запропонували на вибір кілька варіантів

¹ Головне місто префектури Айчі, третє за величиною місто в Японії. (Тут і далі прим. перекл.)

волонтерської діяльності. Одним із них була допомога учням початкової школи (багато з яких відмовлялося ходити до школи через психологічну травму) у надолуженні програми. Для таких дітей католицька церква організувала позаурочну школу, і з тридцяти п'яти учнів класу їхнього ліцею цей варіант завдання на літо вибрали тільки вони п'ятеро. Згодом у передмісті організували літній триденний табір, де волонтери остаточно здружилися з підопічними дітьми.

Коли у таборі випадала вільна хвилина, п'ятеро ліцеїстів обмінювалися враженнями — і так знайшли одне в одному спільників. Звіряли свої мрії, ділилися наболілим. А коли табір закінчився, кожен із них відчув, що він є саме там, де має бути, і саме з тими, з ким треба. Кожен із них потребував інших чотирьох і відчував, що й він їм потрібен, — ось таке відчуття гармонії панувало тоді між ними. Це було схоже на злиття хімічних речовин, яке завдяки доленосній випадковості дало чудовий сплав. Наскільки ретельно не підбирай ті самі речовини, як не готуйся, вдруге такого результату навряд чи вдасться досягти.

Після табору друзі продовжували відвідувати дітей у вихідні: пояснювали їм матеріал навчальної програми, читали книжки, бавилися в різні ігри. А ще стригли на подвір'ї траву, фарбували приміщення, лагодили іграшки. І не припиняли цього робити до закінчення ліцею — усі два з половиною роки.

Можливо, попервах якесь напруження відчувалося через те, що у їхньому товаристві було троє хлопців та двоє дівчат. Якби раптом хлопці та дівчата утворили пари, то хтось один перестав би пасувати до компанії. Звісно, ймовірність цього постійно нависала над їхніми

головами темною хмаринкою. Однак такого не трапилося, навіть натяку ніколи не було.

Випадковістю можна назвати і те, що всі вони походили із сімей вищого середнього класу нагойського передмістя. Їхні батьки належали до покоління бебі-буму і працювали або за спеціальністю, або у великих престижних компаніях. На освіту дітей грошей ніколи не шкодували. У сім'ях панувала злагода, принаймні так видавалося, не було розлучених, матері не працювали, а займалися хатніми справами та вихованням дітей. Загальний рівень навчання у ліцеї був високим, адже для зарахування туди треба було скласти вступні іспити. Тож, щодо умов життя, між друзями було більше спільного, ніж відмінного.

І ще цікаво, що, окрім Цкуру Тадзакі, всі мали додаткову спільну особливість: їхні прізвища містили назви кольорів. Хлопців звали Акамацу та Оомі, а дівчат — Шіране та Куроно¹. Лише прізвище Тадзакі² не мало жодного «забарвлення». Через це від самого початку Цкуру почувався у компанії трішки не своїм. Безперечно, наявність чи відсутність кольору у прізвищі ніяк не пов'язана з характером людини. Це він чудово розумів. Однак усе ж йому було прикро і, на власний подив, він навіть почувався через це зраним. Четверо інших одразу почали кликати одне одного барвами: Червоний, Синій, Біла, Чорна. А його називали просто Цкуру. Хлопець безліч разів усерйоз розмірковував, як

¹ Акамацу означає «червона сосна», Оомі — «синє море», Шіране — «білий корінь (коріння, природа)», Куроно — «чорне поле (природа, природність, елемент, неприрученість)».

² Тадзакі можна перекласти як «багато мисів».

було би добре, якби у його прізвищі також містилася якась барва. Ех, тоді все було би просто ідеально...

Червоний мав ясний розум і дуже добре вчився. У класі у нього були найвищі бали з усіх предметів, хоча не скидалося на те, щоби він просиджував за наукою більше, ніж інші. Проте хлопець анітрохи не дер носа, навпаки — завжди наголошував на досягненнях однокласників, наче йому було незручно за свій розум. І, як притаманно невисоким людям (до закінчення ліцею його зріст не перевищував 160 сантиметрів), коли вже собі щось постановить, нехай це і дрібниця, то від свого легко не відступить. Також його неабияк злюстили безглузді правила й тупі вчителі. І ще він страшенно не любив програвати. Після поразки у тенісному матчі завжди мав кепський настрій. Не те щоб не вмів визнавати невдачі, проте у такі миті охоту до спілкування він втрачав. Решті така вразливість здавалася кумедною, і його брали на смішки. Відтак невдовзі Червоний також реготав з усіма. Його батько викладав на економічному факультеті Нагойського університету.

Синій був форвардом секції регбі, а у випускному класі ліцею — капітаном команди. Хлопчище з нього був нівроку: широкоплечий, мав могутні груди, високе чоло, великий рот і широкий ніс. Затятий гравець, із нього ніколи не сходили рани й подряпини. Синій не вирізнявся здібностями до копіткого навчання, але за добру вдачу його любили ледь не всі. Дивився він людям прямо в очі, говорив чітко і звучно. Відразу запам'ятовував людей та імена, а пліток від нього майже не чули. Умів уважно слухати і гуртувати інших.

Цкуру і зараз пам'ятає, як, зібравши гравців у коло, Синій налаштував команду на перемогу.

— Чуєте, ми сьогодні переможемо! — горлав він. — Питання лише в тому, як ми цього досягнемо, з яким розривом виграємо. Але ми неодмінно переможемо! Чуєте? *Уперед, до перемоги!*

— До перемоги! — надривались у відповідь гравці й розбігалися полем.

До слова, їхня команда з регбі не була бозна-якою сильною. Сам Синій грав добре і з розумом, але загальний рівень команди ліцею залишався посереднім. Вони неодноразово з тріском програвали потужним командам приватних навчальних закладів, які могли дозволити собі платити стипендії, тож збирали талановитих гравців із цілої країни. Після завершення гри Синій поразкою дуже не переймався. «Важливою є сама воля до перемоги, — часто казав він. — У житті неможливо перемагати постійно. Як є перемоги, так само є і поразки».

— А ще є перенесення матчу через негоду, — зауважувала іронічно Чорна.

Синій сумно хитав головою:

— Ти плутаєш регбі з бейсболом і тенісом. У регбі такого немає.

— Як? Грають навіть у дощ? — дивувалася Біла. Вона не мала до спорту ані знань, ані інтересу.

— Так, це правда, — авторитетно встрявав у розмову Червоний. — Як би з неба не лило, матчу не скасовують. Тому щороку чимало гравців тоне під час змагань.

— Як це жахливо! — казала Біла.

— Та досить уже верзти казна-що. Це ж жарт такий? — обурювалася Чорна.

